

приміщення на фронті. Задля отримання додаткових коштів на виготовлення окопних свічок було оголошено збір макулатури, що пройшов успішно й дав змогу готувати нову партію свічок для тих, хто на передовій.

З особливою атмосферою в листопаді проходили майстер-класи з розпису екогорбин, участь у яких активно брали не лише члени коледжної родини, а й діти з особливими освітніми потребами із ГО «Сонячні діти Херсонщини» та «Сонячні діти Вінниччини».

Помітно, що подібні заходи (колективна творча справа) зближують, дозволяють відчувати власну значущість й підтримку оточення. Таким чином розвиваємо дрібну моторику, креативність, вміння комунікувати. Так відбувається самоідентифікація як представників певної національності. І нехай оновлена Україна вкотре виникає на крові й кістах, але ми віримо, що це нація відважних, незламних, волелюбних й надзвичайно працьовитих людей. Спільні цілі споконвіку допомагали єднатися, а «сила народу в єдності, згуртованості, відданості своїй Батьківщині», як ще століття тому писав Великий Каменяр – Іван Якович Франко.

Список використаних джерел :

1. Кузь В. Г. Нова освітня парадигма – нові освітні технології. *Педагогіка і психологія*. 2011. № 2. С. 28–35.
2. Словник-хрестоматія педагогічних понять : навчальний посібник / упоряд. Г. П. Шевченко, М. Б. Євтух та ін. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. 272 с.

Винничук Рената

*кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри культурології Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)*

АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МОДЕЛЮВАННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГУМАНІТАРНОЇ ГАЛУЗІ

У ході реалізації завдання системно-синергетичного аналізу соціальної ролі університету як скарбниці освітніх цінностей і навчально-дослідницького закладу професійної підготовки магістрів гуманітарної галузі охарактеризовано :

– розвиток ідеї університету в світовій та європейській класичній освітній традиції (з'ясовано історико-педагогічні та філософсько-освітні аспекти виникнення і розвитку університетської освіти; досліджено сучасні тенденції розвитку магістратури в університетах на засадах компетентнісного підходу);

– систематизовано вимоги освітніх стандартів та освітньо-професійних програм до якості підготовки магістрів гуманітарної галузі (окреслено

компетентнісно-професійний контекст підготовки магістрів гуманітарних спеціальностей та визначено аксіологічний потенціал мети підготовки і структур фахових компетентностей гуманітарної галузі загалом);

– виокремлено аксіологічні засади моделювання змісту підготовки магістрів гуманітарної галузі (проведено компетентнісно-аксіологічний відбір змісту професійної підготовки майбутніх фахівців; класифіковано традиційні та інноваційні аспекти розвитку комплексу цінностей магістрів гуманітарних спеціальностей – культурологів, істориків, релігієзнавців, філософів, філологів).

У процесі історико-педагогічного пошуку в рамках проблеми, обраної для дослідження, доведено, що головна роль у розвитку сучасної вищої освіти традиційно відводиться університетам (університетським комплексам); історично університет як організація, що виникла у IX–XII століттях, став центром безперервної інтелектуальної діяльності, вищої освіти, осередком наукового прогресу, який приймав до себе представників усіх верств суспільства, продукував нові ідеї, готував їх як відомих мислителів і вчених свого часу.

Університети вважають найціннішим внеском середніх віків в освіту сучасності з огляду на їхню участь у розвитку культури й поступального прогресу людства. У XV–XVII ст. започатковані за доби середньовіччя у Європі університети, відомі в сучасному науковому дискурсі як «класичні», переважно мали чотири факультети: вільних мистецтв, медицини, права і теології, займалися підготовкою магістрів, отримали потужний розвиток. До загальних тенденцій цього періоду розвитку університетської освіти належить організація університету як єдиної школи, де різні викладачі навчали «суми всезагального людського знання» (Е. Дюркгейм); реалізація ідеї університету в триєдності навчання, наукового дослідження і виховання (К. В. Гумбольдт, Ф. Шелінг, Ф. Шлейєрмахер); поступове становлення університетської освіти як багаторівневої (бакалаврат – магістратура); початок розмежування університетами ліберальної і професійної освіти.

Метою вищої освіти індустріального суспільства у XVII–XIX ст. стало забезпечення промисловості висококваліфікованими фахівцями, у зв'язку з чим вона набуває світського характеру, з'являється професійна спеціалізація навчальних закладів. У першій половині XIX ст. еволюція ідеї університету мала своє відображення у виникненні дослідницької (В. Гумбольдт) та інтелектуальної (Дж. Ньюмен) моделей. Гумбольдтівський принцип трьох свобод – викладання, навчання і дослідження – тривалий час спонукав академічну спільноту до глибокого осмислення освітніх цінностей, а його концепція з певними модифікаціями у XX ст. була зреалізованою у провідних університетах Європи і США. У всесвітньо відомих авторських науково-теоретичних підходах і проектах XX століття відображені кардинальні зміни та

оновлено бачення моделі університету як осередку освітньої і дослідницької діяльності, яка першочергово уособлює вищу освіту, що її має отримати пересічна людина, а таку людину він може зробити людиною культурною, помістити її в рівень із часом (Х. Ортега-і-Гасет).

Осмислення соціокультурного феномену сучасного університету в контексті аксіологічних засад вищої гуманітарної освіти уможливило аналіз відомих освітніх концепцій на основі розуміння нинішнього етапу цивілізаційного розвитку, у якому ідея університету відіграє суттєву роль для формування теоретичних, методологічних, ціннісних настанов, способів трансляції культури й соціалізації особистості. Сучасні університети як методологічні осередки розвитку національних освітніх систем знаходяться попереду тих змін, що до них іде увесь світ (Magna Charta Universitatum). Головною ідеєю університету нині є триєдність навчання, наукових досліджень, розвитку особистості, проте аксіологічна визначеність сучасної університетської освіти у вимірах глобалізації та євроінтеграції суттєво трансформувалася. Пройшовши тривалий етап усвідомлення університету від місця передачі й поширення знань, пошуку істини, формування наукового пізнання, обґрунтування й підтримання єдності навчання, наукового дослідження і виховання до перетину з ідеєю організації університету як освітньо-наукового промислового конгломерату, своєрідного мегаоб'єднання, простору для реалізації бізнесу і підприємництва, у якому саме магістратура з різних галузей і спеціальностей робить вищу освіту європейського зразка конкурентоздатною у світі, є засобом розробки й реалізації гнучких та ефективних заходів у боротьбі за інтелект, імідж, людські й матеріальні ресурси. Реалізація зазначеного приводить до багатомодельності підготовки магістра з різними часовими рамками і співвідношеннями між додипломним і післядипломним рівнями, передбаченими в ЄКТС, надзвичайно важливими стають загальноєвропейські ініціативи із забезпечення прозорості й логічної стрункості магістерських і докторських ступенів (з урахуванням їхньої відповідності бакалаврському рівневі) на засадах компетентнісного наукового підходу.

Оскільки компетентність має ознаки готовності, які містять не лише знання і вміння, але й досвід діяльності, досягнення, особистісні якості, вищі цінності, то важливим нині вважають оцінювання пізнавальної активності, творчого потенціалу, інших характеристик, необхідних для розвитку відповідних професійних цінностей магістрів. Компетентнісна підготовка майбутніх магістрів в університетах реалізується переважно комплексом методів і методик контекстно зорієнтованої освіти, коли перевагу надають змішаному навчанню («blended learning») – поєднанню актуальних для сучасної освіти дидактичних засобів, форм і методів відповідно обраної галузі знань на компетентнісно-аксіологічних засадах.

Отже, сучасна вища освіта, метою якої є самореалізація особистості, формування загальнолюдських і професійних цінностей, оволодіння методами пізнання, адаптація до нових вимог життя через набуття індивідуального прагматичного досвіду та забезпечення єдності діяльності й розвитку втілює в собі основні риси компетентнісного підходу, а тенденції інтернаціоналізації, інтенсифікації, поглиблення міжнародного співробітництва, побудови контекстно зорієнтованого середовища підготовки магістрів у сучасних університетах сприяють потужному оновленню процесів викладання, дослідження та надання освітніх послуг. Вагомими стають цінності мультикультурності особистості (розвиток громадянина, здатність до критичного аналізу, мобільність як ознака інтеграції в освітні стандарти й навчальні плани міжнародного значення, готовність до швидких і несподіваних змін).

Гуманітарну галузь традиційно вважають тією галуззю досліджень і професійної підготовки, предметом якої є людина як суспільна (культурна, моральна, духовна) істота та все нею створене, причому не лише знаряддя праці, житла, речі побутового вжитку, мистецькі твори, а й уявлення, вірування, ідеї пізнавального змісту, звичаї та способи життя, суспільні й політичні установки тощо. Тому звернення до системи аксіологічних орієнтирів підготовки магістрів гуманітарних спеціальностей у вітчизняних університетах зумовило узагальнення типових елементів (мети, структур компетентностей різних типологічних груп, традиційних та інноваційних технологій розвитку комплексу цінностей магістрів), універсальних для освітньо-професійних програм спеціальностей 031 Релігієзнавство, 034 Культурологія, 032 Історія та археологія, 033 Філософія, 035 Філологія та до висновку стосовно того, що застосування контекстного аналізу – сукупності принципів, прийомів і процедур, спрямованих на систематичне виділення й опис контекстів основних гуманітарних явищ і процесів – може стати як основою цілісного усвідомлення магістрантом не лише обраної конкретної наукової теми, а й усієї спеціальності чи галузі знань загалом, так і підґрунтям для розробки і впровадження системи підготовки магістрів гуманітарної галузі на аксіологічних засадах.

Список використаних джерел :

1. Алексюк А. М. Модульне навчання : проблема взаємодії викладачів та студентів. Педагогічні технології у неперервній освіті : монографія / за ред. С. О. Сисоєвої. Київ : ВПОЛ, 2001. С. 75–88.
2. Андрущенко В. Вища освіта у пост-Болонському просторі : спроба прогностичного аналізу. *Філософія освіти*. 2005. № 2. С. 6–19.
3. Бобрицька В. Аксіологічний дискурс ідеї університетської освіти у контексті процесів глобалізації та євроінтеграції. *Людські цінності і толерантність у сучасному*

світі : міжконтинентальний діалог інтелектуалів : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Київський ун-т імені Б. Грінченка, 2011. С. 56–60.

4. Родигіна І. В. Філософські основи компетентнісного підходу в освіті. *Педагогіка і психологія*. 2015. № 1. С.14–20.

5. Філіпенко А. С. Теоретико-методологічні виміри університету. *Ідея університету : сучасний дискурс* : матеріали міжнародної конференції 27 травня 2011 року, м. Київ. Київ, 2011. С. 19–21.

Вінницька Діана

*студентка Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – доцентка О. Кудря)
(м. Полтава)*

УКРАЇНСЬКИЙ КОСТЮМ ЯК ДЖЕРЕЛО ЕТНІЧНОЇ ІСТОРІЇ

Український костюм є надзвичайно різноманітним, вражає його колоритність, притаманна для кожного регіону України. Він став одним із символів української культури. Український національний костюм створювався сторіччями, відображає історію українського народу, є демонстрацією сприйняття краси на різних етапах історії. Українська жінка втілювала у створенні і оздобленні одягу свої естетичні смаки, творчі здібності творчість, водночас притримувалася традицій свого регіону.

Етнографи вивчають український костюм, для них це можливість пізнати історію життя, побуту, культури народу. У народному вбранні відображена любов до прекрасного, використані оригінальні техніки і прийоми в оздобленні та декорування одягу [4].

Костюм – це явище, яке має певні якісно-розпізнавальні ознаки народного чи національного духу. Дослідниками минувшини переконливо доводилося, що традиційний костюм є важливим продуктом культури конкретного народу, і вивчення цього явища проливає світло на питання генезису даного етносу, його історичного розвитку, наочно розкриває етнокультурні взаємозв'язки і взаємовпливи. Одяг для українців мав не лише утилітарну функцію, але і використовувався у певних релігійних обрядах. Дослідженню традиційного вбрання українців присвячено багато уваги. За роки незалежності України опубліковані праці присвячені даній проблематиці : З. Васіна «Український літопис вбрання : Книга-альбом», Т. Ніколаєва «Історія українського костюма», Д. Крвавич, Г. Стельмахук «Український народний одяг XVII–XIX ст. в акварелях Ю. Глоговського», К. Матейко «Український народний одяг : етнографічний словник», О. Воропай «Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис» та ін. Аналіз даних джерел показав, що важливі етнографічні